

Διάφορα μέρη τοῦ σώματος μας, ἐξαιρετικῶς δὲ εἰς τὸν καρπὸν τῆς χειρὸς· ἦν ὁσάκις συσταλθῆ ἡ καρδία καὶ κτυπίσῃ πέψισά αἷμα, πρὸς τὰ ἀρτηρίας καὶ διάφορα ἄλλα αἰματοφόρα τοῦ σώματος ἀγείρα, τοσάκις καὶ ὁ σφυγμὸς τοῦ ἀνθρώπου ὀγκνέται καὶ κτυπᾷ.

Ὁ Σφυγμὸς δὲν φυλάττει πάντοτε τὴν αὐτὴν κίνησιν του, ἀλλὰ συμμορφοῦται μὲ τὰς διαφόρους περιστάσεις τοῦ σώματος. Τοῦ ὑγιоῦς καὶ τελείου ἀνδρὸς ὁ σφυγμὸς, εἰς ἓν πρῶτον λεπτόν τῆς ὥρας κάμνει ἐβδομήκοντα δύο κτυπούς, τῶν δὲ παιδιῶν ἐπέκεινα. Ὁταν τὸ σῶμα ἦτε ἡ ψυχὴ πάσχωσι, ὁ σφυγμὸς χάνει τὴν τακτικὴν κίνησιν του. ὥστε ἀπὸ τὰς διαφόρους κινήσεις αὐτοῦ διαμέθρα νὰ προμαντεύσωμεν καὶ τὸ πάθος.

Ὁ σφυγμὸς ὅστις εἰς ἓν πρῶτον τῆς ὥρας λεπτόν κάμει κινήσεις περισσότερας τῶν ἐβδομήκοντα δύο, δηλοδὴ φθάνει τὴν ἀριθμὸν τῶν ἐνενήκοντα ἢ ἑκατὸν, φινερθίνει στενοχωρίαν τῆς καρδίας, παραχρῆν δὲ τοῦ αἵματος, καὶ ἀνησυχίαν τῆς ψυχῆς. Τουναντίον δὲ ἂν ὁ σφυγμὸς κάμῃ ὀλιγωτέρους τῶν ἐβδομήκοντα δύο κτύπων, ἐξήκοντα ἕως τεσσαράκοντα, δηλοῖ ἀδυναμίαν καὶ μεγάλην ἀτονίαν, ἂν δὲ ὀλιγότερον προμήνυει τὸν θάνατον. Τοιοῦτοι σφυγμοὶ συμβαίνουσι εἰς τὸ ἔσχατον γῆρας καὶ τὴν μεταβολὴν πάθους τινός.

ΘΡΗΣΚΕΙΑΙ.

Ἀφοῦ οἱ ἄνθρωποι συνελθόντες εἰς κοινωνίας, ἐγνώρισαν τὴν ὑπαρξίν ὄντων τινῶν ὑπερεχίντων κατὰ τὴν φύσιν αὐτῶν, καὶ τὰ ὅποια ἠδύναντο νὰ κακοποιήσωσιν ἢ νὰ εὐεργετήσωσιν αὐτοὺς, ἠνυχκάσθησαν διὰ διαφόρων σημείων ἢ τρόπων νὰ δεξιῶσι πρὸς αὐτὰ σέβας ὑπακοὴν καὶ ὑπόκλησιν, προσφέροντες διαφόρους θυσίας, δεήσεις, καὶ εὐχάς, ὑποθέτοντες ὅτι διὰ τοῦ μέσου τούτου ἤθελον ἐξιλῶσει τὴν κατ' αὐτῶν ὀργὴν των. Τὰ εἶδη λοιπὸν τῶν σημείων καὶ τρόπων διὰ τῶν ὁποίων, τὰ διάφορα ἔθνη δεκνύουσι τὰ περὶ τῶν ὄντων τούτων αἰσθηματῶν, εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πίστεως καὶ λατρείας, τὸ προσδιορίζον τὰς διαφόρους τῶν ἔθνων θρησκείας, περὶ τῶν ὁποίων θέλομεν ὁμιλήσειν, ἀναφέροντες τὸν τρόπον μιᾶς ἐκάστης· διειροῦνται αὐταὶ εἰς δύο κλάσεις καὶ μ' ὅλην τὴν ἐπικρατοῦσαν μεγίστην εἰς αὐτὰς διαφορὰν, καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην θέλομεν ἀναφέρειν τὰ θρησκευτικὰ ἐκεῖνα συστήματα τὰ ὅποια ἀγνοοῦσι τὴν ὑπαρξίν τοῦ μόνου καὶ ἀληθοῦς Θεοῦ· εἰς δὲ τὴν δευτέραν, τὰ στηριζόμενα εἰς τὴν ιδέαν ἐνὸς μόνου Θεοῦ δημιουργοῦ καὶ κυβερνήτου τῶν ἀπάντων.

Μεγίστη εἶναι ἡ διαφορὰ τῶν θρησκευτικῶν ἐκείνων συστημάτων τῆς πρώτης κλάσεως, τὰ ὅποια ἔλαβον τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τὴν δεισιδαιμονίαν καὶ ἀμάθειαν τῶν ἀπολιτίστων καὶ εἰς τὸ σκότος τῆς ἀγνοίας τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ πλανομένων ἔθνων.

Τὰ κυριώτερα τῶν συστημάτων, τούτων εἶναι ὁ Φετισσισμὸς, καὶ ὁ Σαθαϊσμὸς, εἰς τὰ ὅποια συστήματα εἶναι προσυλομένα μετὰ τινος ἐξαιρεσεως ὅλα τὰ ἄγρια καὶ βάρβαρα τῆς γῆς ἔθνη.

Ὁ Φετισσισμὸς εἶναι λατρεία τοῦ Φετίσσου· τὸ ὄνομα τοῦτο μετεχειρίζονται οἱ μαῦροι τῶν δυτικῶν αἰγίων τῆς Ἀφρικῆς, διὰ νὰ φανερώσωσι τὰ ἐμφυγὰ καὶ ἄψυχα ἀντικείμενα, εἰς τὰ ὅποια τοὺς ἠνάγκασεν ὁ φόβος ἢ εὐγνωμοσύνη, ἢ ἄλλο τι ἰδιαίτερον αἰσθημα, νὰ προσφέρωσιν εἶδος θρησκευτικῆς λατρείας· ὄντα λατρείας ἀξία εἰς αὐτοὺς εἶναι, ὅλα τὰ περίξ αὐτῶν στοιχεῖα, ποταμοὶ, δένδρα, πῦρ· ὅλη σχεδὸν ἡ φύσις, καὶ συντόμως πᾶν ὅτι παρατηροῦν οἱ ἀμαθεῖς καὶ δεισιδαίμονες ἐκεῖνοι ἄνθρωποι, ἔχον ἀκαταλήπτους εἰς αὐτοὺς φαινομένας, εὐεργετικὰς ἢ φθοροποιὰς ιδιότητας· εἰς τὸ κτηνώδες καὶ πλήρες ἀφρονεστάτης δεισιδαιμονίας τοῦτο θρησκευτικὸν σύστημα, εἶναι προσιλυμένοι, οἱ ἄγριοι τῆς Νοτίου στερεᾶς (Νέας Ὀλλανδίας) καὶ Τασμανίας, καὶ οἱ ὀλιγότερον ἀπ' αὐτοὺς βάρβαρα λαοὶ τῆς Πολυνησίας καὶ πολλῶν ἄλλων μερῶν τῆς Ἀμερικῆς καὶ Ἀσίας· ἔχει δὲ πολλοτάτους βαθμοὺς καὶ ἔθιμα, μεταξὺ τῶν ὁποίων, καὶ αἱ ἀνθρωποθυσίαι, καὶ πλῆθος ἄλλων ἰκανθρώπων ἐθίμων τὰ ὅποια προξενοῦν φρίκην. Πολλοὶ τῶν δεισιδαιμόνων τούτων φυλαὶ ἔχουν ἱερεῖς, μᾶλλον δὲ ἱεροσκόπους ἢ μάγισ, οἵτινες ὀνομάζονται Γριότοι, καὶ Σιαμανοί.

Ὁ Σαθαϊσμὸς ἐπέχει βαθμὸν ὑψηλότερον τοῦ Φετισσισμοῦ, καθότι, οἱ ὅπαδοι αὐτοῦ σέβονται, τὰ οὐράνια σώματα τὸν Ἥλιον, τὴν Σελήνην, καὶ τοὺς Ἀστέρας· οἱ μὲν ὅλα, οἱ δὲ μέρος αὐτῶν. Τὸ ἀρχαῖον τοῦτο θρησκευτικὸν σύστημα, συνειμίγη μὲ ὅλας τὰς θρησκείας, καὶ δὲν διεσώθη καθαρὸν καὶ ἄμικτον παρὰ μόνον εἰς ἀποχωρισμένας φυλάς τινῶν ἔθνων. Τὸ ὄνομα Σαθαϊσμὸς ἐδώθη ἀπὸ τοὺς Σαθαίους ἢ Σαβιηνοὺς ἀρχαῖον τῆς Ἀραβίας ἔθνος.

Αὐταὶ εἶναι αἱ θρησκείαι τῆς πρώτης κλάσεως, διαιρούμεναι καὶ ὑποδιαίρουμεναι, εἰς διάφορα καὶ ἄπειρά δεισιδαίμονα ἔθιμα· θέλομεν δὲ ἀκολούθως ὁμιλήσει, καὶ περὶ τῶν τῆς δευτέρας κλάσεως θρησκείων μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπάρχουν τινὲς γέμουσαι παραλογισμῶν καὶ δεισιδαιμονιῶν. Διὰ νὰ δώσωμεν εἰς τὸν ἀναγνώστην ιδέαν τινὰ τοῦ πληθυτοῦ τῶν ὁπαδῶν ἐκάστης θρησκείας καταχωροῦμεν τὸν ἀκόλουθον πίνακα εἰς τὸν ὅποιον φέρεται ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁπαδῶν ἐκάστης θρησκείας, περὶ τῆς ὁποίας θέλομεν ἀναφέρειν.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΩΝ ΟΠΑΔΩΝ ΕΚΑΣΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ.

Τὴν ἀπαρίθμησιν ταύτην ἐλάβομεν ἀπὸ τὸν Γεωγράφον Κούμα Βαλβὴν.

Ἡ Λατινικὴ καὶ Δύτικὴ Ἐκκλησία	139,000,000.
Ἡ Ἀνατολικὴ καὶ Ὀρθόδοξος μετὰ τῶν κλάδων αὐτῆς	62,000,000.
Ἡ Πρότεσταντικὴ μετὰ τῶν ἀντιδιαιρουμένων μερῶν τῆς	59,000,000.

Τὸ ὅλον ἄθροισμα 260,000,000.